

راهبردهای اداره امور مناطق آزاد

نویسنده:

بهرام حسن پور

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

تهران - پاییز ۱۳۹۸

سرشناسه	حسن پور، جعفر، ۱۳۴۶ - Hasanpour, Jafar
عنوان و نام پدیدآور	راهبردهای اداره امور مناطق آزاد/ نویسنده جعفر حسن پور.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۲۱۲ ص.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۶۸۸۵-۳۸-۶
وضعیت فهرست نویسی	فیب
موضوع	بندرها و مناطق آزاد -- ایران -- جنبه‌های اقتصادی
موضوع	Free ports and zones -- Iran -- Economic aspects
موضوع	بندرها و مناطق آزاد -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Free ports and zones -- Law and legislation -- Iran
شناسه افزوده	دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی. انتشارات
رده بندی کنگره	HF۱۲۱۸۳
رده بندی دیویی	۳۷۱.۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۱۶۲۰

راهبردهای اداره امور مناطق آزاد

نویسنده: جعفر حسن پور

ویراستار: حامد آریانی

ناظر ویراستار: مهران غلامیان

صفحه آرا: حامد آریانی

طراح جلد: زهرا مهدوی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

ناشر: انتشارات دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰۰۰ ریال

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

نشانی انتشارات: تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام،

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

تلفن ۲۲۹۷۰۳۴۳ نشانی اینترنتی: www.sndu

سخن ناشر

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی با هدف نهادینه سازی مرجعیت علمی در توسعه مفاهیم، گفتمان و تفکر راهبردی در کشور و بهره گیری از بنیانها و نظریه های بومی، درصدد تدوین و ارایه راهبردهای تعالی بخش، علمی و تخصصی می باشد.

این دانشگاه و پژوهشگاه از مراکز علمی کلیدی و حساس در عرصه مسائل راهبردی است که از بدو تشکیل و در دگردیسی و بازطراحی سازمانی پس از انقلاب شکوهمند اسلامی به منظور کادرسازی در تراز انقلاب اسلامی در سطوح مدیران عالی کشوری و لشکری، کادری و وظیفه خطیر خود در جهت تربیت و آموزش فرماندهان و مدیران عالی رتبه کشور را برعهده تمامی برنامه ها قرار داده است.

اهمیت این امر هنگامی نمود بیشتری می یابد که نگاهی ژرف و آینده پژوهانه به پیرامون کشور، منطقه و جهان داشته باشیم؛ چراکه با ظهور تهدیدات نوین در عرصه بین الملل، لزوم داشتن چنین کانونی برای به هنگام نگه داشتن مدیران عالی و فرماندهان نظامی کاملاً ملموس خواهد بود. از سوی دیگر چشم انداز ایجاد تمدنی بزرگ موجب می شود تا این تلاش و تعهد سبب ترغیب سازمان های گردد که برای پیروی از این هدف متعالی و ایجاد تحول در برنامه ها و فعالیت های خود نیازمند راهبردهای تخصصی و علمی منبعث از گفتمان و تفکر راهبردی این دانشگاه و پژوهشگاه باشند. با نگرش به این رویکرد و اهمیت موضوع، لزوم تولید و توزیع

ادبیات راهبردی در این دانشگاه که ماحصل تلاش اساتید و فرهیختگان متخصص در علوم دفاعی راهبردی و دانش‌آموختگان است، نمایان می‌گردد.

در این راستا مرکز انتشارات راهبردی دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی در سه حوزه مدیریت راهبردی، دفاع ملی و امنیت ملی با اهتمام به برنامه‌ها و در چارچوب اهداف و مفاهیم عالیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تدابیر رهبر معظم رهبری و فرماندهی کل قوا حضرت امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، سعی بر انتقال مفاهیم و آموزه‌های خود به سطوح مختلف مدیران و ارکان جامعه داشته و در این راستا دست‌های پرتوانی را که نیل به این اهداف را تسهیل می‌نمایند، به گرمی تشویق می‌نماید.

و ما توفیقنا الا بالله علی توکلنا و الیه ُنّیب

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه:
۱۴	مفهوم مناطق آزاد:
۱۶	تاریخچه شکل‌گیری مناطق آزاد در جهان:
۲۰	انواع مناطق آزاد اقتصادی:
۲۱	تاریخچه شکل‌گیری مناطق آزاد تجاری در ایران:
۲۲	راهبردهای محوری در خصوص ارتباط اقتصاد داخلی کشورها با اقتصاد بین‌الملل:
۲۳	راهبرد درون‌گرا یا جایگزینی واردات:
۲۵	ویژگی‌های راهبرد درون‌نگر یا جایگزینی واردات:
۲۶	نگرش منفی راهبرد درون‌نگر (جایگزینی واردات) نسبت به پیوند با اقتصاد بین‌الملل:
۲۷	چالش‌های راهبرد درون‌نگر یا جایگزینی واردات:
۲۹	راهبرد برون‌نگر یا توسعه صادرات:
۳۰	ویژگی‌های راهبرد برون‌نگر یا توسعه صادرات:
۳۱	مزیت‌های راهبرد توسعه صادرات:
۳۳	آثار منفی و نقاط ضعف راهبرد توسعه صادرات:
۳۳	نگرش راهبرد برون‌نگر (توسعه صادرات) نسبت به پیوند با اقتصاد بین‌الملل:
۳۴	راهبرد میانه (تلفیقی):
۳۵	رویکردهای مخالف نسبت به مناطق آزاد:
۳۷	نظریه وابستگی:
۳۹	رویکرد سنت‌گرایان:
۴۱	رویکرد ملی‌گرایان:
۴۲	رویکرد سوسیالیست‌ها:
۴۲	رویکرد اعتقادی:
۴۵	رویکردهای موافق نسبت به مناطق آزاد:
۴۷	رویکرد ملی‌گرایانه و ارتقاء قدرت ملی:
۴۹	رویکرد اقتصاد راهبردی و ارتقاء ظرفیت‌های اقتصادی کشور:
۵۱	رویکرد مقاومتی و مقابله با تهدیدات، چالش‌ها و مشکلات اقتصادی:
۵۲	اندیشه‌ها، آراء، نظریات و رهنمودهای حضرت امام‌خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در امور مناطق آزاد:

۱۵۷	مؤلفه‌ها و شاخص‌های بعد برنامه‌ریزی در اداره امور مناطق آزاد:
۱۵۸	مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدل سازمان‌دهی در اداره امور مناطق آزاد:
۱۵۹	مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدل هدایت در اداره امور مناطق آزاد:
۱۶۰	مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدل هماهنگی در اداره امور مناطق آزاد:
۱۶۰	مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدل پیاده‌سازی و اجرا در اداره امور مناطق آزاد:
۱۶۲	مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدل نظارت و ارزیابی در اداره امور مناطق آزاد:
۱۶۳	پیشنهاده‌ها:
۱۶۳	۱- دکترین:
۱۶۴	۲- اهداف:
۱۶۵	۳- سیاست‌ها:
۱۶۷	۴- برنامه‌ریزی:
۱۶۸	۵- سازمان‌دهی:
۱۶۸	۶- هدایت:
۱۶۹	۷- هماهنگی:
۱۶۹	۸- پیاده‌سازی و اجرا:
۱۷۰	۹- نظارت و کنترل:
۱۷۱	محدودیت‌های تحقیق:
۱۷۱	پیشنهاد برای تحقیقات آتی:
۱۷۲	منابع و مأخذ:
۱۷۲	۱- منابع دینی:
۱۷۲	۲- کتب:
۱۸۵	۳- مقالات:
۲۰۱	۴- روزنامه‌ها:
۲۰۵	۵- رساله‌ها: